

Vaalantie 14
91700 Vaala
Puhelin 08 5875 6000

8.2.2021

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023
VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@mmm.fi

VAALAN KUNNAN LAUSUNTO KANSALLISEN VESIHUOLTOUUDISTUKSEN VISIOSTA JA SEN TOIMEENPANO-OHJELMAN LUONNOKSESTA

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 16.1.2020 hankkeen kansallisen vesihuoltouudistuksen toteuttamiseksi. Hankkeen tavoitteena on varmistaa kaikille vesihuoltolaitosten asiakkaille turvallinen ja toimintavarma vesihuolto. Samanaikaisesti tavoitteena on edistää mm. toimialan energiatehokkuutta, uuden teknologian käyttöönottoa ja toimialan digitalisoitumista sekä pitkäjänteistä tietopohjaista toiminnan suunnittelua. Hanke tuo yhteen alan toimijat eri hallinnonaloilta ja eri päätöksenteon tasoilta. Hankkeen visioryhmä on valmistellut vesihuoltouudistuksen vision ja sitä tukevan toimeenpano-ohjelman luonnoksen uudistuksen toteuttamiseksi. Ohjelmaluonnoksessa, johon maa- ja metsätalousministeriö pyytää kunnalta lausuntoa, on etsitty keinoja vesihuollon toimintavarmuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi sekä toimialan uudistamiseksi.

Lausunto

Vesihuoltolaitosten toimintaedellytyksiä on syytä vahvistaa resurssien osalta siten, että laitokset tuottavat asiakkailleen laadukkaan ja toimintavarmen vesihuoltopalvelun kohtuullisin kustannuksin. Kohtuulliset kustannukset vaihtelevat asukastiheyden ja pinta-alojen suhteen, mikä on otettava huomioon tarkasteluissa. Vaalan kunnalla on vesihuoltolaitosten välistä yhteistyötä yli kuntarajojen lisäämässä huoltovarmuutta. Vaalassa on myös vedenottamoita tarpeeseen nähden riittävästi. Suurimmat haasteet vesihuoltolaitoksella on asukaslukuun nähden suuren pinta-alan ja vesihuoltoverkoston korjausvelan kattaminen kohtuullisin

kustannuksin. Vesihuoltovarmuuden turvaamiseksi valtion kustannustuet korjausvelan hallinnassa olisivat tärkeitä.

Vesihuoltolaitosten omistajien sitoutuminen toimintavarmuuden turvaamiseen on ensiarvoisen tärkeää. Toimiva lainsäädäntö ja valvonta sekä siihen liittyvä hyvän vesihuollon kriteeristön käyttöönotto yhtenäistävät laitosten toimintaa. Pitkäjänteinen investointisuunnittelu ja vesihuollon kehittäminen voidaan määritellä velvoitteeksi, ja siihen liittyvä investointien kriteeristö vastaavasti valtion hankeavustuksiin vesihuoltolaitoksen kohtuullisten kustannusten hallitsemiseksi.

Ohjelmaluonnoksessa esitetään, että vesihuollon hyviä käytäntöjä ja läpinäkyvyyttä parannetaan julkaisemalla vesihuoltolaitosten toimintaa kuvaavia tietoja. Kustannustehokas valtakunnallinen sähköinen järjestelmä tulisi järjestää toimijoille tunnuslukujen ja toimintamallin hallintaan. Järjestelmän kehitystyö, lainsäädännön muutokset ja laitosten yhdistymiset tuovat huoltovarmuutta lisää, mikä korostuu alueilla, joissa on vedenottoa rajoittavasti tarpeeseen nähden.

Vesihuoltolaitosten toiminnan jatkuvuudenhallinnan kannalta eri toimijoiden yhteistyö on tärkeää, mutta omistajuus on oleellista säilyttää kunnilla tai asiakkailta (vesiosuuskunnat). Laitoksille – pienistä vesiosuuskunnista isoihin osakeyhtiöihin – on varattava tähän tarpeelliset resurssit ja osaaminen. Oleellisia toimia ovat digitalisaation kehittäminen tietoturvallisesti, yhteiskunnalliset tietomallit ja tuet taloudellisen omavaraisuuden, omaisuuden ja sen korjausvelan hallintaan sekä operatiivinen ohjeistus esimerkiksi hankintojen, energiatehokkuuden ja kiertotalouden kehittämistoimenpiteiden hallintaan ja kehittämiseen. Nyt esitettyjen selvitysten lisäksi konkreettisten tulosten saavuttamiseksi on varattava riittävästi resursseja toimeenpanoon.

Kunnioittavasti

Miira Raiskila
Kunnanjohtaja
Vaalan kunta